
Budskap

FORSIDEBILDET

Foto Øivind Larsen 2001

Om noen uker er det jul, og da er det et julens budskap som gjerne skulle frem til folk og trenge inn i deres bevissthet.

Om noen måneder er det påske, og da finnes det et alvorsfylt påskens budskap som også har lett for å bli overdøvet eller overhørt.

Verden er full av budskap.

Vi som underviser, forsøker å få frem budskap hele tiden. I helsevesenet sendes det ut budskap på alle plan, fra de overordnede helsepolitiske debatter til legen som prøver å få pasienten til å følge relevante råd.

Den forebyggende medisin har særlig mange budskap. Faget består av kunnskapsunderbygging, begrunnelse og konsekvenser av budskap. Kanskje er forebyggende medisin egentlig bare budskap.

Tenker vi som sender ut budskap på at dette bare er én del av en ønsket prosess? Det må også være et mottakerapparat som er innstilt på vår frekvens.

Jeg tror budskapsavsendere generelt ville stå seg på å tenke mer slik. Forberedelse til god undervisning bør f.eks. inkludere å tenke at man selv sitter på elevens plass. Man må forestille seg å være mottakeren. Et helsepolitisk budskap man brenner for, egner seg bare som aviskronikk hvis man er sikker på at dem man vil nå, leser nettopp den avisen – og tar det som står der alvorlig. Primærlegens budskap må formidles i en slik form og i en slik situasjon at pasienten er åpen for det. Dette lærer studentene inngående, å sende budskapet, men fungerer prosessen som ønsket i virkeligheten?

Selv er jeg opptatt av forebyggende medisin. Vi sitter inne med massiv dokumentasjon om forhold som kunne endres eller legges bedre til rette, med bedre folkehelse som følge. Likevel er det mye som det likevel ikke tas hensyn til. Når veivalgene er andre enn å tenke på hva som er best for helsen, kan dette selvsagt skyldes holdninger som må respekteres. Likevel – har den forebyggende medisin nådd frem på optimal måte med sine budskap, nådd ører som vil høre? Det kan hende at formidlingen av budskapene kunne ha vært annerledes.

Også kunst er full av budskap. I et godt litterært verk springer forfatterens budskap ut fra tekstens ord på hver side. En konsert kan stemme sinnet til alvor eller glede hos den tilhøreren der det er resonans. I kunstsamlinger ropes det ut budskap fra rammer og sokler – det er faktisk oftest det implisitte budskapet som er kriteriet for at nettopp disse verkene er valgt ut til å være der.

Men hva med mottakerapparatet?

Hvor ofte er ikke museets stoler tomme – ingen kontemplerer det de ser.

ØivindLarsen

Publisert: 30. november 2001. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 12. juli 2026.